

NORANTA ANYS DE LA SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA

La Societat Catalana de Biologia, durant aquests noranta anys d'existència, ha esdevingut un referent per a totes les societats de l'Institut d'Estudis Catalans i un model —no necessàriament únic— a seguir. I això ha estat conseqüència de diversos fets, la tipologia dels quals ve definida per la ciència en si mateixa, per l'acció humana i pel suport institucional.

No em pertoca a mi justificar que la biologia —en el sentit més ampli del terme, que inclou les ciències mèdiques— ha estat una de les ciències realment esponeroses i de més impacte sobre la humanitat durant el segle xx. I la Societat Catalana de Biologia —creada just un any després que Enric Prat de la Riba decidís que l'Institut i, doncs, Catalunya, s'havia d'incorporar als corrents científics europeus— hi ha tingut un paper important, des d'aquella primera nota presentada en la sessió inicial de la Societat per August Pi i Sunyer i Jesús Maria Bellido —que presidiren la Societat—, «L'electrocardiograma en el ritme nodal per les sals d'estronci».

Però una societat la fan els homes i les dones que hi treballen, que es beneficien de la seva existència i al mateix temps hi aporten llur treball; és a dir, els membres de la societat, però molt especialment aquelles persones que n'han exercit la direcció. N'esmentaré només dos com a mostra representativa de l'empenta de la Societat Catalana de Biologia en temps difícils: Leandre Cervera, que l'any 1954 dirigí una sessió científica memorable en la qual Josep Trueta, vingut d'Oxford, dissertà sobre el «Criteri modern sobre l'epidemiologia i la patogènia de la poliomièlitis», i Josep Alsina, que restablí els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana l'any 1976. Sense homes com ells, i com Pere Domingo, Ramon Parés, Carles Bas, Oriol Casassas, Josep Carreras, Ricard Guerrero, Ramon Bartrons i, actualment, Pere Puigdomènech, la Societat no seria avui aquest punt de referència per als biòlegs i metges dels Països Catalans.

Finalment, el suport institucional. Quan l'Institut d'Estudis Catalans pogué reprendre la seva activitat en plenitud, les seves societats científiques esdevingueren una eina fonamental per al redreçament científic del país. I des dels òrgans de govern no solament s'estimularen i impulsaren llurs activitats i llurs publicacions científiques, sinó que també s'atorgà als presidents de les societats filials la consideració de membres del Ple, durant el període de llur mandat, i així s'integraren plenament les societats en l'estructura de l'Institut.

Noranta anys, que són molts per a la vida d'una persona, també ho són per a una societat científica. A diferència dels humans, però, les societats poden arribar

a aquesta efemèride en plenitud de facultats si el treball és constant i rigorós. I aquest ha estat el cas de la Societat Catalana de Biologia de l'Institut d'Estudis Catalans, que en tot moment ha sabut aplicar aquelles tres premisses marcades per Prat de la Riba, «exigència científica, catalanitat i obertura a l'exterior». Felicitem la Societat i felicitem-nos per aquests noranta anys plens de vida!

Manuel Castellet

Expresident de l'Institut d'Estudis Catalans